

سهام عدالت، کپی طرح شاهانه "سهیم شدن کارگران در سود کارخانه ها"

هدایت احمدی

واگذاری سهام عدالت بحث روز مجالس، رسانه های مکتوب و صوتی و تصویری- صدا و سیما- و حتی مسئولین دولتی شده است.

از ابتدای سال ۷۰ تا پایان سال ۲۲۵ میلیون سهم به ارزش ۱۶۷ میلیارد تومان به ۴۴۶۷۵۴ کارگر در قالب واگذاری سهام ۶۹۵ واحد تولیدی واگذار شده است. این خبر حتی در کار و کارگر ۸۵/۳/۲۱ نیز با این عنوان "سهام هر کارگر حدود ۴۰۰ هزار تومان" اعلام شده است.

گرچه مقداری از این سهام شامل حال سهام عدالت (دولت نهم) می باشد ولی هیچ فرقی بین سهام واگذار شده قبلی و "سهام عدالت" دولت نهم نیست:

گرچه روزنامه کار و کارگر صحبت از ۶۹۵ واحد تولیدی کرده است ولی عده ای از آنها واحد های خدماتی اند.

سهام واگذار شده تنها قسمتی از سهام شرکت ها و واحد های فوق است، شاید بتوان گفت واحدی که تمام سهام آن و یا ۵۱ درصد سهام آنها را به کارگران واگذار کرده باشند وجود ندارد.

سهام دار ۵۱ درصدی همه کاره واحد و یا کارخانه و یا شرکت می باشند و تقریباً بقیه و حتی کس و یا کسانی که ۴۹ درصد سهام را در اختیار دارند هیچ کاره اند.

بنابراین ۴۵۰ هزار نفر از کارگران که سهام دار ۶۹۵ کارخانه، بنگاه، شرکت و... می باشند، تقریباً هیچگونه نقشی در مدیریت و اداره و حساب و کتاب موسسات فوق ندارند. آیا نفع اقتصادی برایشان داشته است؟ به در آمد خانواده آنها کمکی کرده است؟

منظور از واگذاری سهام (سهام عدالت) به کارگران چیست؟ به نظر می رسد دلایل مسئولین و واگذاری سهام به کارگران از جمله سهام عدالت به قرار زیر است^۱:

مشارکت کارگران و مردم در مدیریت تولید و اینکه کارگران احساس کنند که موسسه، مال خودشان است. یعنی همان بازی تبلیغاتی و فریب دهنده ای که شاه نیز با طرح "شریک شدن کارگران در سود کارخانه ها" مدتی دنبال کرد و همه کارگران قدیمی ایران آن را بخاطر دارند. کمک به بالا رفتن تولید ملی و کیفیت محصولات ملی.

کمک به اقتصاد و در آمد خانواده کارگران.

دلایل واگذاری کارخانه ها و بنگاه ها (۶۹۵ واحد) و نتیجه این واگذاری ها:

- خصوصی سازی و واگذاری موسسات دولتی (بر خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی) به بخش خصوصی طبق برنامه بانک جهانی به دلایل زیر:

* دولت تولید کننده خوبی نیست، * کارفرمای خوبی نیست و در نتیجه این بنگاه ها ضرر می دهند،

* با واگذاری به بخش خصوصی هم تولید افزایش پیدا می کند و هم ضرر این موسسات کاهش می یابد و هم اشتغال نیروی کار اضافه می شود.

^۱فروش سهام کارخانه ها به کارگران در دنیای غرب سابقه ۱۰۰ تا ۱۵۰ ساله و در ایران سابقه ۴۳ ساله (سال ۱۳۴۲) دارد، مسلماً بررسی نتیجه این واگذاری های می تواند درس های زیادی برای ما و مسئولین از جمله ریاست جمهوری که بر این مسئله تاکید زیادی دارد داشته باشد. البته من با کسانی که واگذاری سهام را به کارگران را وسیله عوام فریبی خود قرار داده اند کاری ندارم.

نتیجه این واگذاری ها:

قبل از هر چیز عمدتاً این بنگاه به مفت به یک مشت دلال و رانت خوار و نزدیکان به قدرت و ثروت داده شده است- شنیده ام کارخانه ای که ۳۰۰ میلیارد ریال ارزش دارد به یک میلیارد و ۵۰ میلیون ریال- یعنی ۳۰۰ برابر ارزان تر- واگذار شده است،(احمدی نژاد در سفر استانی به استان قزوین)

حال باید پرسید: تولیدات بالا رفته است؟ اشتغال افزایش پیدا کرده است؟ در آمد کارگرانی که سهام به آنها واگذار شده افزایش یافته است؟

طبق اطلاعات موجود هم تولید کاهش یافته - به طوری که تعداد زیادی از این موسسات یا تعطیل شده اند و یا در حال تعطیل شدن می باشند- هم کارگزارانش بیکار شده اند و طبعاً به در آمدکارگران سهامدار نیز چیزی اضافه نشده است.

برای مثال: ۴۰۰ هزار تومان سهام یک شرکت و تاثیر آن در زندگی کارگران: طبق مقررات سازمان خصوصی سازی هر کارگر تنها می تواند ۴۰۰ هزار تومان سهم از یک کارخانه یا شرکت و یا یک بنگاه خریداری کند : تعداد سهام شرکت ۱۰۰۰ سهم.

قیمت هر سهم چهار میلیون و پانصد هزار تومان.

هر ۱۱ نفر تنها می تواند یک سهم بخرند (یعنی هر نفر یک یازدهم یک سهم).

در نتیجه کارگر مورد نظر ما یک سهم از ۱۱ هزار سهم شرکت (کارخانه) را در اختیار دارد. از ۴۰۰ هزار تومان پول سهام ۱۰۰ هزار تومان را نقداً پرداخت کرده است و مابقی پول سهام یعنی ۳۰۰ هزار تومان باقی مانده است که از سود سالیانه شرکت باید سالیانه مستهلک گردد.

در این ۳ سال که سهامدار شده یک سال که سود اعلام نشد و در دو سال بعد یک سال ۵۰ هزار تومان (۱۲,۵ درصد) و یک سال ۷۰ هزار تومان (۱۷,۵ درصد) بعنوان سود اعلام شده است، نصف آنها به عنوان قسط سهام و بقیه به سهام دار ما پرداخت شده است، یعنی در مدت ۳ سال در آمد سهام دار فوق ۶۰ هزار تومان از بابت سهام خریداری شده است، می شود سالی ۲۰ هزار تومان. (این اطلاعات مستند به گفتگو با چند کارگری است که مستقیماً درگیر مسئله بوده اند.)

فرض می کنیم ۲۰ هزار تومان به ۲ برابر و حتی ۳ برابر نیز برسد، آیا مشکلی را برای سهام دار مورد نظر ما حل خواهد کرد؟^۲ بهتر است جواب این سوال مهم را مسئولین فروش سهام کارخانه ها به کارگران در طی ۱۵ سال اخیر و از جمله رئیس دولت و وزیرکارش بدهند که خیلی بر روی سهام عدالت تاکید دارند.

ضمناً بررسی پرونده ۶۹۵ واحدواگذار شده بطور شفاف از هر نظر (مقدار تولید، وضع اشتغال ، وضع سهام داران ...) حتماً صحت گفته های فوق را تأیید می کند.